

Dohányárusok Közlönye

A MAGYARORSZÁGI NAGY- ÉS KISTÖZSDE TULAJDONOSOK
SZAKKÖZLÖNYE ÉS ÉRTESÍTŐJE.

KIADÓTULAJDONOS ÉS FELELŐS SZERKESZTŐ.
HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Városligeti fasor 1.
hova az előfizetési összegek, valamint a
kéziratok küldendők.
Előfizetést ár fél évre 5 korona.
Kéziratok nem lesznek ciszszadva.

Megjelenik minden hó
1-én és 15-én.
Egyes példány nem kapható.
Előfizetést ár fél évre 5 korona.
Előfizetni csak fél évenként lehet.

TARTALOM. A dohányárusok jutaléka. — Vegyesek. — Versenyárgyalási hirdetmény. — Ajánlati hirdetmény.

A dohányárusok jutaléka.

Innen-onnan már három éve, hogy a m. k. pénzügyminiszterium — dacára annak, hogy óvtuk e kísérletezéstől, mert e dolgot nem lehet másnak nevezni — a kolozsvári nagyárusítást hivatalnokok által végezteti. E kísérlet balul ütött ki. Ha elővigyázattal kiszámították volna ezt, ugy a bekövetkezett eredmény előre látható lett volna, már csak azért is, mert a magánárus províziója az eladott dohánytermékekért alig tesz annyit ki, mint a hivatalos helyiségek bérlési összege, dacára annak, hogy ez más célokra is fel lesz használva.

Mérvadó körökben e kudarc gondolkozásra nyújthatna okot és bizonyító adatot szolgálhatna ahhoz, hogy közvetett üzem nélkül a dohányjövődéknek, nem csupán nagy, jelentékenyen nagy pénzáldozatokat kell hozni, de még más kellemlenségeknek is ki van téve, melyek szintén komoly figyelmet érdemelnek.

Alig hogy a kolozsvári dohánynagyáruda az ottani dohányraktárnak lett kezébe miatt átadva, már is beküldetett hozzájuk Kolozsvárról és környékéről egy egész halmaz panaszlevél, amelyekben az illető beküldők a régebbi állapotot visszakiálták.

Természetes, hogy a beküldők amiatt is panaszkodtak, hogy nem kapnak világos szivarokat, (az örökös panasz) és hogy annakelőtte mégis kaptak néha olyat, hogy a hivatalban órák hosszat kell várakozniuk s hogy a hivatalnokok a lehető legudvariatlanabbak s több ilyen dolgok, melyek különben a dohánynagyárusoknak — bárhol is legyenek azok — terhükre rójják. De a különbség közöttük mégis fennáll, mert míg a nagytözsdéseket illetőleg a panaszok csak egy parányi részről jönnek, addig a hivatalnokok kezelése miatt mindenfelől panaszoknak, amint az másképp nem is lehetséges.

A dolognak lényege az, hogy a hivatalnok csak hivatalnok akar lenni, azaz olyan ember, akinek nincs más tenni és végezni valója, mint ahogy azt neki a rendszabályokban előírják. Ha már most a nagytözsdés is megengedné magának, hogy precizitással csak az előírás után tenne mindent, ugy meg vagyunk arról győződve, hogy rövid idő múlva a tözsdések háromnegyedrészének az üzemet be kellene szüntetnie. De ismernünk kell az üzlet jellegét, hogy felfoghassuk, miszerint itt hivataloszerűen, bürokratikus módon nem lehet s nem szabad eljárni. A nagykereskedést olyan főtevényzőnek lehet nevezni a magy. kir. dohányjövődéknél, melyet nem lehet nélkülözni. Lényege olyan, hogy nem csupán, amint látjuk,

a kiadások általa sok részben megtakarítatnak, de olyan is, hogy ez a kolozsvári nagy készülék, mely az áruk kicsinybeni kiadását űzi, azt kényelmes módon tudja tenni.

Ahelyett, hogy a pénzügyminiszterium évek óta azon dolgozik, hogy a nagykereskedést nélkülözhetővé tegye, amit az állami nagytözsdék alapítása által is bebizonyított, — véleményünk szerint ehelyett összehasonlíthatatlanul czélszerűbb lenne, ha a nagykereskedés nagyobb szabású újításával foglalkozna behatóan. Teljesen téves az a nézet, hogy megtakarítások által, — melyek aztán a nagytözsdést terhelik, a dohányjövődék bevételeit nagyobbítják. Nem, határozottan nem így van ez. Minden gyártmány, s lehet az egy jövődék is, üzletembeni kezelést igényel. Semmiesetre se lehet bizonyítékul venni azt, ha az eladási kimutatás számai nem mutatnak határozott visszaesést, jelentékeny különbözetet, amelynél arról a kísérletezésről van szó, mely Kolozsvárt balul ütött ki. Ellenkezőleg, ezen eladási számoknak óriási emelkedést kellene kimutatniuk, annál is inkább, miután minden arra vall, hogy a forgalom illetően értelemben emelkedése nagyon is lehetséges. Természetes, hogy nagytözsdésekkel, kik szakmájukat csak ugy nem értik, mint ahogy az üzemhez éppenséggel nem bírnak kvalifikációval, ezekkel természetesen nem lehet. Ki is akarna egy nagytözsdét vezetni, mely nem hoz más hasznot mint azt, amit Magyarország nagytözsdéseinek konzignációi kimutatnak! És ha mégis megtörténik — hát ismeretesek a naivsággal határos indokok, melyek itt döntő szerepet visznek. Hogy egy fűszer- vagy lisztüzletnek, egy fodrászteremnek vagy pálinkásboltnak nagyobb forgalmat biztosítsanak, ezért tartanak sokan a nagytözsdét még akkor is, ha azzal semmit sem keresnek. Mások pedig boldogok, ha megkaphatják a nagyban áruhatást, mivel azt hiszik, hogy az azzal összekötött kistözsdék által gazdagokká válnak. Ámde a csalódás nagyon is gyorsan bekövetkezik és mert a dolog semmi, vagy csak nagyon kevés haszonnal jár, ugy hát vezetnek ezt ugy ahogy tudják, de nem örömmel és teljes érdeklődéssel. Csak kevés kivétel van itt Magyarországon. E kivételek, akik egyáltalán üzletükön nyerekednek is valamit, ezek a félezer nagytözsdésékből ugy kimagaatlanok a többi közül, mint egy helyiségből a tornyok. Az ilyen nagyárusok tulajdonosai iskolázott, szorgalmas és ami a fődolog — tőkével rendelkező emberek, akik a sovány keresetet csak tőkéjük jobb kamatozásának tekintik, de másnak nem;

mindamelllett tudják, ha nem vezetnek rendesen üzletüket, hogy ez a kamatoztatás is mindig kevesebbé válik és emiatt lehet elmondani a nagytözsdések egy részéről, hogy hivatásukat megértik és üzletüket rendesen vezetik.

De most a másik, jóval jelentékenyebb része a nagytözsdéseknek? Használ az ilyen dohánynagyárus a dohányjövődéknek? Az urak, akiknek közük van a dologhoz, nézzék saját szemekkel meg a viszonyokat! Utazzák egyszer keresztül-kasul át az országot és vonjanak saját észleleteikből következtetéseket, hogy az ilyen árusokkal el lehet-e érni nagy eredményeket.

Minden ember, aki dolgozik, munkájáért kell hogy díjat követeljen, ez bizonyos. Aki pedig a munkájáért nem kíván díjt, annak a munkája nem is ér semmit. Minden körülmények között bizalmatlanságot kelthet, ha valaki napi 12—14 órai munkájáért semmi más díjt nem óhajt, mint hogy e munkát megteheti. Ha közlebről megnézzük a dolgot, akkor már látjuk a lólabát kilógni. Egy dohánynagyárudát csakis városokban és nagyobb mezővárosokkában alapíthatnak, hol a forgalom legalább is 100.000 koronát tehet ki. Ott azonban az árudának olyannak kellene lennie, hogy ez csupán egy kistözsdével, illetve egy különlegességi árudával lenne összekötve. De másnemű ezikkeket sem e nagyárudában, sem annak szomszédságában nem szabadna a nagytözsdésnek eladnia, csupán a tözsdéhez, a dohányzáshoz való ezikkeket. De ami most történik, az annyira hasonlít a kistözsdések megkínzásához, mint egy tojás a másikhoz. Nem-e hallottuk akárhányszor is a vidéki kistözsdések ama panaszát, miszerint dohányezikkek nem lettek neki kiszolgáltva a nagytözsdéstől, mert nem szerezték be ugyanattól a fűszerárudat, Persze, erre azt fogják mondani, hogy a kistözsdés emeljen panaszt ez ellen az erőszakoskodás ellen. Nos — ismerjük ezt a fejezetet. És máskülömben minden következetesen gondolkozó ember az ilyenemű dolgokat, mint magától értetődött fogja venni. Mert a mi materialisztikus kis világunkban nincsen egy olyan ember sem, ki csupán tiszta felebaráti szeretettől áthatva 12—14 órát töltené üzlethelyiségében és amelllett még tőkét olyan kamatokra értékesítse, aminőt minden egyes takarékpénztár szintén fizetne. Ez a logikus tényállás eléggé bizonyítja, hogy valahol, valamiben mégis haszon rejtezik és — tényleg ott, ahol mi jeleztük, de e dolog részeseinek sokkal megszegyenitőbb, minthogy azt mi tovább is részletezni óhajtanók.

A dohánygyártózsádság kell hogy fizetve legyen, amiért hogy elad. Ahelyett, hogy mint eddig arra ügyelődnek, hogy ki veszi át az eladást olcsóbban, inkább arra ügyelődnek, azt a kérdést vetik fel, hogy ki tud egy ilyen nagyáruját jobban, ügyesebben kezelni. Hogy egy „jobb“ tényleg létezik, ezt úgy hisszük elég drasztikusan kimutattuk itt és csak a kompetens hivataloktól függ meggyőződni arról, miszerint dohánygyártózsádság is lehet szép virágzásnak indítani, vagy odáig hozni, hogy mélyen lesüljedjen.

Maga a jutalék a legtöbb esetben alig elegendő arra, hogy a kiadásokat fedezze, ezt aligha fogja valaki tagadni. Már most ha a dohánygyártózsádság egy kis községben létezik, úgy az azzal összekötött kistőzsde forgalmi képessége olyan minimális csekély, hogy az általa elérendő jövedelmet, elég világosan egy gömbölyű nullának lehet nevezni. Nem sokkal jobban jönnek ki a városok dohánygyártózsádságai, miután ott a bérletösszeg, továbbá a személyzet, de a község igénye is, — elegánsabb helyiséget illetőleg — sokkal magasabb. Ezt tehát mind tekintetbe kell venni, ha a nagyáruját olyképen akarják szervezni, miképen egy jó eredményre vezető kereskedői tevékenységhez okvetlen szükséges. Tagadhatatlan, hogy a gyártmányfélék terén az utolsó évtizedben nagy sikert értek el s az ebbeni előrehaladás világosan kimutatható mindenütt. Ellenben úgy tünik fel nekünk, hogy az áruadák ügye nem csak hogy előmenetelt nem tud felmutatni, sőt ellenkezőleg lényeges visszaesést lehet itt tapasztalni. Nevezzenek meg csak egy rendeletet is ezen a téren, amely az ellenkezőjéről győződött meg bennünket, mi nem ismerünk egyet sem. Az összes kereskedés a dohánytermékekkel az automata tevékenységével hasonlítható össze. Ha egy pénzdarábot bedobunk, úgy az áru jön ki helyébe. Hogy több az, vagy kevesebb, ez nem tartozik az ő hatáskörébe tudniillik, hogy — gondolkozzék. Egy dologgal az automata mindenestre előtte van; azon mindig javítanak, ami sajnos, a kereskedelem terén nem történik. A gép már nagyon is öreg, alig lehet mit javítani rajta, egy újabb, modernebb, a technika minden előnyével felruházottnak kellene helyébe lépnie, ez lenne az — újítás.

Vegyesek.

A magy. kir. kereskedelmi miniszterium utóbbi időben a magyarországi II-od fokú iparhatóságához egy körrendeletet intézett, mely szerint a **Pojatzai Fl. és társa** **deutschlandsbergi gyufagyáros cégnek** már hat év óta forgalomba hozott és „**Magyar korona-gyufa**“ felirattal ellátott gyufadobozai, mint a magyar közönség megtévesztésére szolgáló gyufák, elkoboztatni rendeltetnek.

Mintthogy ezen cégnek „**Magyar korona-gyufa**“ felirata a „**Magyar korona**“ védjeggyel együtt már 1895. évi április 12-ike óta törvényesen védve van és ezen törvényes védjeggyel védelem az osztrák-magyar monarchia két birodalmi része közt fennálló közös vám- és kereskedelmi szerződések alapján, úgy a magyar korona országaira, valamint az osztrák tartományokra kiterjed, ennél fogva a **Pojatzai Fl. és társa gyufagyáros cég** ezen fenti miniszteri körrendelet ellen jogi képviselője útján **felvola-módással élt és ennek eredményéről magyarországi bevétit értesíteni fogja.**

Ezen ügynek érdemleges elintézéséig a **Pojatzai Fl. és társa cég** a „**Magyar korona-gyufák**“ szállítást beszüntette, hogy magyarországi bevétit esetleges hatósági zaklatásoktól megkímélje.

A **Pojatzai Fl. és társa cég** ellen folyama ban levő ezen állítólagos iparhatósági eljárás, ezen cégnek magyarországi vevőközönsége közt nagy feltűnést keltett, annyival is inkább, mert ezen cég kitűnő gyártmányai által és minden tekintetben szolid és kifogástalan üzleti eljárása folytán Magyarországon igen jól be van vezetve és magyarországi vevőinél nagy kedveltségnek örvend.

A Pojatzai Fl. és társa cég továbbá az egyedüli gyufagyár a világon, amely a múlt évi párisi világkiállításon a két legmagasabb kitüntetést: a „Grand-Prix-t“ és „arany érmet“ kapta.

46797
VI—1901.

Versenyárgyalási hirdetés.

A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság ezenel közönségre teszi, hogy Zenta városában felmondás folytán üresedésbe jött dohánygyárudára betöltése végett 1901. évi június hó 3-án d. e. 9 órakor a pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében a beérkezett írásbeli ajánlatok alapján versenyárgyalás fog tartatni.

Az árlejtés tárgyát ugyancsak a versenyzők által, az eladás után igénybe vehető eladási jutalék fogja képezni és a dohánygyárudára annak fog átadatni, ki az áruadát minden más üzlettel elkülönítve, a legcsekélyebb eladási díjért vállalja, mindazon által a kincstár fenntartja magának azon jogot, hogy a versenyzők között szabadon választáshoz, mi okból az ajánlattevő semmi esetben sem támaszthat igényt azért, mivel ajánlata el nem fogadtatott.

Az eddigi dohánygyárudára a nagyáruadára kezelésére 1 5% tőzsdiját kapott.

A dohánygyárudának 1900. évi nyers forgalma 281.820 kor. 40 fill. volt és a dohánygyárudához anyagbeszerzés végett 178, szóval egyszázhetvennyolc kisárus van utalva, továbbá az áruadára kezelésével a bélyeg és váltóürlapok eladásának kötelezettsége 1 1/2% eladási jutalék mellett adatik meg az engedély.

A dohánygyárudára gyártmánykészletét, valamint a bélyegjegyek készletét is a szegedi m. kir. dohánygyárudára raktárból szerzendő be.

A kincstár az áruadának bizonyos összegben meghatározott jövedelmet nem biztosít és ez okból későbbi kérények az eladási díj utólagos felemeléséért tekintetbe vétetni nem fognak, úgy kárpótlási igények sem támaszthatók.

Köteles leendő a vállalkozó az átvételre kitűzött napon, továbbá a fogyasztási viszonyoknak megfelelő 4 napi tartalékkészletet 4000 korona értékben beszerezni és folyton érintetlen állapotban fentartani s azonkívül a napi eladásra szükségelt 1600 kor. értékben dohánygyártmány mennyiséget is beszerezni.

A pályázók kötelesek bánatpénz fejében 4000 kor. szóval négyezer kor. készpénzben, vagy a budapesti tőzsdén jegyzett árfolyammal, ha pedig ez a névértéknel nagyobb volna, a névértékkel számításba vehető értékpapírokban 1 kor. bélyeggel ellátott, sajátkezűleg aláírt lepecsételt ajánlatukhoz csatolni, vagy pedig ezen összeget valamelyik állami pénztárnál lefizetni s az arról szóló nyugtát az ajánlatához mellékelni és az ajánlatot ezen cím alatt: „Ajánlat a zentai dohánygyárudára elnyeréséért“ legkésőbb 1901. június hó 2-ig d. e. 10 óráig a pénzügyigazgatóság főnökségénél közvetlen vagy posta útján benyújtani.

Az ajánlatokban az igényelt kezelési díj számlájában, számmal és betűkkel és tisztán kifejezendő és az ajánlatokhoz egyuttal igazoló hatósági bizonylatok is csatolandók. Olyan ajánlatok, melyek e szerint kellőképen felszerelve nincsenek, vagy más pályázók ajánlataira hivatkoznak, valamint azok, melyek határozatlanul szerkesztve, ugyszintén elkészve benyújtott vagy utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Táviratok, jogérvényes ajánlatnak, vagy a

tett ajánlat kiegészítésének semmi körülmények között tekintetni nem fognak. A versenyésben részt nem vehetnek azok, kik a törvény értelme szerint szerződésüköt nem képesek, továbbá valamely büntény, csempészet vagy másnemű jövedéki kihágás miatt, vagy az állam biztonságára ellen elkövetett áthágása miatt illetékesen elítéltek, vagy az alól csak bizonyítékok elégtelenségéből mentettek fel.

Továbbá kizárva maradnak azon egyedáruadási tárgyak eladói, kik az üzlettel büntetéskeppen elmozdítottak, avagy a pénzügyi hatóság által egyik okoknál fogva alkalmatlanoknak találtak.

Ha ezen említett akadályok egyike vagy másika csak az üzlet átadása után jutna a hatóság tudomására, a pénzügyigazgatóságnak jogában alland az eladási engedélyt azonnal elvonni.

Azon pályázók bánatpénzei, kiknek ajánlatai el nem fogadtatnak, a tárgyalás befejezése után vissza fognak szolgáltatni, az elfogadott ajánlattevő bánatpénze ellenben az érintetlen készlet beszerzéséig visszatartatik.

Ha a vállalkozó a dohánygyárudát az átvételre kitűzött határron át nem veszi, vagy később ajánlatától önként visszalépne, bánatpénzét elvontatik és az áruadára kezelésének betöltése végett újabb pályázat fog nyitattni.

Az ezen vállalatnál mérvado részletes feltételek és azzal egybekötött kötelezettségek a pénzügyigazgatóságnál és minden pénzügyőri biztosságnál megtekinthetők.

Ajánlati minta.

Alólírott ezenel késznek nyilatkozom a zentai dohánygyárudát az anyagkészletre fennálló szabályok pontos betartása mellett — — — — — % szóval — — — — — száztól tőzsdijjal elvállalni és feltétlenül alávetem magam a pályázati hirdetésben foglalt határozatoknak.

A hirdetésben megjelölt okmányok és bánatpénz ide csatolva.

Kelt, — — — — —

A czimlapon: Ajánlat a zentai kincstári dohánygyárudára átvételére.

Zombor, 1901. május hó 8-án.

A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság.

24881
VI—1901.

Ajánlati hirdetés.

A kolozsvári magy. kir. pénzügyigazgatóság részéről ezenel közhírré tétetik, hogy a kolozsvári dohánygyárudára kezelésének betöltése végett írásbeli ajánlatok beadása útján 1901. évi május hó 31-én d. e. 10 órakor a pénzügyigazgatóságnál versenyárgyalás fog tartatni.

A versenyárgyalásban résztvenni kívánók sajátkezűleg aláírt s egy koronás bélyeggel ellátott lepecsételt ajánlataikat f. évi május hó 31-ik napján d. e. 10 óráig alulírt pénzügyigazgatóság főnökségénél nyújtják be.

Bánatpénz fejében az ajánlatokhoz 1200 korona készpénzben vagy a tőzsdén jegyzett állampapírokban mellékelendő, továbbá a nagykorúságot, polgári állást és erkölcsi magaviseletet igazoló bizonyítványok is csatolandók. Az ezen vállalatnál mérvado feltételek és azzal egybekötött kötelezettségek iránt, valamint a szerkesztendő ajánlatok miképpen kiállítására nézve pályázni kívánók által alulírt pénzügyigazgatóságnál és a kolozsvári pénzügyőri biztosságnál bővebb felvilágosítás szerhezhető.

Kolozsvár, 1901. május 10-én.

A kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

(ORGAN DER TABAK-GROSS UND KLEINVERSCHLEISSER UNGARNS).

INHALT. Die Provisionen der Grosstrafikanten. — Vermischtes. — Briefkasten der Redaktion.

Die Provision der Grosstrafikanten.

Ungefähr drei Jahre sind es, seitdem das kön. ung. Finanz-Ministerium, trotzdem wir vor das Experiment warnten, den Grossverschleiss in Kolozsvár durch Beamte betreiben liess. Dieser Versuch, denn nicht anders kann die Sache benannt werden, missglückte. Bei irgend welcher Vorsicht in der Berechnung hätte dieses Resultat vorhergesehen werden müssen, zumal die Provision, welche einem Privat-Verschleisser für den Verkauf der Tabak-Produkte bezahlt wird, kaum so viel ausmacht, wie die Miethe des Amtslokales, trotzdem dieses auch zu anderen Zwecken verwendet wird.

Dieses Fiasko sollte denn doch den massgebenden Kreisen Stoff zum Nachdenken geben und ihnen den Beweis liefern, dass man ohne diesem Zwischenhandel beim Tabak-Monopol nicht nur grosse, bedeutende Geldopfer bringen müsste, sondern auch noch andere Unannehmlichkeiten zu gewärtigen hätte, die ebenfalls sehr stark in Betracht kommen.

Der Grossverschleiss in Kolozsvár war noch kaum den Händen des dortigen Tabak-Magazineurs übergeben worden, als uns bereits aus Kolozsvár und Umgebung eine Menge Klagen zukamen, des Inhaltes, dass die betreffenden Einsender den früheren Zustand herbeisehnten. Selbstverständlich beschwerten sich die Einsender darüber, dass sie keine lichten Zigarren erhalten, (die ewige Klage) dass man ehemals doch hie und da welche erhielt, dass man im Amte Stunden lang warten müsse, dass die Beamten sehr unhöflich wären und dergleichen Klagen mehr, die alle übrigens auch den Grosstrafikanten, sei er wo immer, zur Last gelegt werden. Allein, ein Unterschied besteht immerhin und der besteht darin, dass diese Klagen, wenn sie den Grosstrafikanten betreffen, nur von einem winzigen Theile ausgehen, während über die Manipulation der Beamten allseitig geklagt wird, was auch gar nicht anders möglich wäre.

In der Natur der Sache liegt es eben, dass der Beamte ein Beamter sein will, das heisst ein Mensch, der nichts anderes zu thun und zu vollführen braucht, als die ihm vorgeschriebenen Amtspflichten. Wenn sich nun der Grosstrafikant das erlauben würde, wenn er strikte blos das thäte, was ihm vorgeschrieben, wir sind überzeugt davon, dass drei Viertheile der Trafikanten in kurzer Zeit den Betrieb einstellen müsste. Man muss eben mit dem Wesen des Geschäftes vertraut sein, um zu begreifen, dass hier nicht amtsmässig, bürokratisch vorgegangen werden kann und darf. Der Grosshandel mit den Erzeugnissen der kön. ung. Tabak-Regie erscheint als ein Faktor, der nicht entbehrt werden kann. Sein Wesen ist ein solches, das nicht nur, wie man sieht, eine Er-

sparniss an Kosten hineingebracht wird, sondern auch ein solches, wonach jener kolossal grosse Apparat, welcher die Abgabe der Waaren in Kleinem betreibt, in bequemer Weise bedient.

Anstatt, dass das Finanz-Ministerium nun seit Jahren bereits daran arbeitet, den Grosshandel entbehrlich zu machen, was er durch die Errichtung aerarischer Grossverschleissstellen bezeugt, wäre es unseres Erachtens nach weit praktischer, wenn man sich mit einer Reformation des Grosshandels im grossen Stiele befassen würde. Grundfalsch ist die Ansicht, wenn man vermeint, durch Ersparnisse, welche den Grossverschleiss belasten, das Erträgniss des Tabak Monopols zu vermehren. Nein, das ist entschieden nicht der Fall. Jedes Fabrikat, und wäre es selbst Eigenthum eines Monopoles, bedarf der kaufmännischen Handhabung. Es kann keineswegs als Beweis gelten, wenn die Verschleissziffer nicht erheblich fällt, wo von einem Versuche die Rede ist, wie der, welcher in Kolozsvár missglückte. Diese Verschleissziffer müsste im Gegentheile eine riesige Steigerung erfahren, zumal alles dafür spricht, dass eine Vermehrung des Konsumes in diesem Sinne möglich ist. Freilich, mit Grossverschleissern, die ebensowenig das Fach verstehen, wie dass sie irgend welche Qualifikation zum Betriebe besitzen, geht das nicht. Wer vermöchte auch einen Grosshandel zu betreiben, der keinen anderen Nutzen bringt als den, wie ihn die Konsignationen der Grosstrafikanten Ungarns dormalen ausweisen! Wenn es dennoch geschieht — nun man kennt ja die fast an's Naive grenzenden Gründe, welche dabei ins Treffen geführt werden. Um einem Spezerei- oder Mehlgeschäft, einem Friseurladen oder einer Brantweinbutique eine grössere Frequenz zuzuführen, nehmen Viele den Grossverschleiss an, wenn sie dabei auch nichts verdienen. Andere wieder, schätzen sich glücklich, wenn sie den Grossverschleiss erhalten, weil sie vermeinen, die damit zusammenhängende Kleintrafik werde sie reich machen. Indes tritt die Enttäuschung nur zu bald ein und da bei dem Geschäfte nichts oder sehr wenig herauskommt, so führt man dasselbe eben, wie man kann, ohne sonderliches Interesse. Nur wenige Ausnahmen gibt es in Ungarn. Diese Ausnahmen, die ihr Geschäft in regelrechter Weise führen, die überhaupt etwas an ihrem Geschäfte verdienen, sie ragen aus den halben Tausend Grosstrafikanten heraus, wie die Thürme einer Ortschaft. Die Besitzer dieser Grosstrafiken sind eben geschulte, eifrige und was die Hauptsache ist, auch kapitalkräftige Kaufleute, die den schmalen Verdienst mit einer besseren Verzinsung ihrer Kapitalien ansehen, als sonst aber nichts; gleichwohl wissen sie, wenn das Geschäft nicht ordentlich betrieben wird, dass sich diese Verzinsung immer mehr verkleinert und deshalb kann auch von

einem Theile der Grosstrafikanten gesagt werden, dass sie ihren Beruf gehörig erfassen, ihr Geschäft ordentlich betreiben.

Nun aber der andere, weit bedeutendere Theil der Grosstrafikanten? Ist dem Tabak-Monopole mit solchen Verschleissern gedient? Mögen die Herren, denen es angeht, diese Verhältnisse einmal mit eigenen Augen ansehen! Mögen sie einmal das Land der Kreuz und Quere bereisen und aus eigener Wahrnehmung folgern, ob man mit solchen Verschleissern grosse Erfolge erzielen kann.

Jeder Mensch, der arbeitet, muss für seine Arbeit einen Lohn beanspruchen, das ist einmal sicher. Wer für eine geleistete Arbeit keinen Lohn begehrt, dessen Arbeit ist auch nichts werth. Es muss unter allen Umständen Misstrauen erregen, wenn man für eine 12 bis 14-stündige tägliche Arbeitszeit keinen anderen Lohn begehrt als den der Ehre, diese Arbeit leisten zu dürfen. Besieht man sich die Sache genauer, da hinkt schon der Pferdefuss nach. Eine Grosstrafik dürfte nur in Städten, oder in grossen Marktstellen errichtet werden, wo der Konsum zumindest 100.000 Kronen beträgt. Dort aber müsste der Verschleiss ein solcher sein, dass er blos mit der Kleintrafik, beziehungsweise einem Spezialitätengeschäfte verbunden wäre. Jeder andere Artikel dürfte weder in der Grosstrafik, noch in deren Nachbarschaft von dem Grosstrafikanten nicht verkauft werden, mit Ausnahme der zur Trafik gehörigen Artikel und Rauchrequisiten. Das was heute geschieht, gleicht einer Vexation, welche von den Kleintrafikanten geübt wird, wie ein Ei dem anderen. Wir hatten nicht selten aus der Provinz von Seite Kleintrafikanten Klagen vernommen, dass ihnen kein Tabak-Material ausgefolgt wird weil sie bei dem Grosstrafikanten die Spezereiwaare nicht kaufen. Freilich, man wird sagen, der Trafikant soll sich darüber beschweren. Nun — man kennt dieses Kapitel. Im Uebri-gen wird jeder logisch denkende Mensch derartige Vorzüge für selbstverständlich halten.

Es gibt eben in unserer materialistischen Zeit keine Menschen, die aus purer Menschenliebe in ihrem Geschäftslokale 12—14 Stunden täglich zubringen werden und dabei noch ihr investirtes Kapital zu einem Zinsfusse verwerthen, wie ihn jede Sparkasse ebenfalls bezahlen würde. Die logischen Thatsachen beweisen es doch, dass der Nutzen irgendwo stecken müsse und steckt er wirklich dort, wohin wir gedeutet, dann ist die Sache viel zu beschämend für alle Beschädigten, als dass wir sie noch weiter ausführen sollten.

Der Grosstrafikant muss für den Verschleiss bezahlt werden. Anstatt, dass darauf — wie jetzt — gesehen wird, wer den Verschleiss billiger übernimmt, müsste die Frage erwogen werden, wer

ihn besser bewerkstelligt. Dass es ein „Besser“ gibt, das glauben wir hier sehr drastisch nachgewiesen zu haben und es hängt nur von den kompetenten Aemtern ab, sich davon zu überzeugen, dass man auch einen Tabak-Grossverschleiss zur Blüthe bringen, oder im Gegentheil, tief sinken machen kann.

Die Provisionsätze, wie sie dermalen bewilligt werden, reichen in den meisten Fällen bloß hin, die Kosten zu decken, das wird wohl kaum Jemand leugnen. Befindet sich eine Grosstrafik in einem kleinen Orte, so ist der Konsum ihrer damit verbundenen Kleintrafik so gering, dass ihr Erträgniss fast Null ist. Nicht viel besser sind die Grosstrafikanten in Städten daran, nachdem dort die Miethzinse, sowie das Personal, aber auch die Ansprüche des Publikums in Hinsicht eines eleganten Lokales, viel höher sind. Das Alles muss daher in Betracht gezogen werden, wenn man den Grossverschleiss derart organisiren will, wie es zu einer erspriesslichen Geschäftsthätigkeit unbedingt erforderlich ist. Unleugbar wurden bei uns auf dem Gebiete des Fabrikationswesens in den letzten zehn Jahren grosse Erfolge errungen und kann ein Fortschritt überall nachgewiesen werden. Dagegen scheint es uns, dass das Verschleisswesen nicht nur keinen Fortschritt aufzuweisen, im Gegentheil, wesentliche Rückschritte zu verzeichnen hat. Man nenne uns auch nur eine Verfügung auf diesem Gebiete, welche uns desavouirt, wir wüssten keine. Der gesamte Handel mit den Tabak-Produkten gleicht heute dem Funktioniren eines Automaten. Wird eine Geldmünze eingeworfen, kommt die Waare heraus. Ob mehr oder weniger, das ist nicht seine Sache — zu denken. Eines allerdings hat der Automat voraus. An ihm wird

immer verbessert, was leider, wie gesagt, bei dem Handel nicht geschieht. Die Maschine ist eben schon zu alt, reparirt kann sie kaum mehr werden, eine neue, moderne, mit allen Vortheilen der Technik versehene müsste an ihrer Stelle treten, das wäre die — Reform.

Vermischtes.

Das k. u. Handelsministerium hat in letzter Zeit an die Gewerbebehörden zweiter Instanz Circulare gerichtet, wonach die schon seit sechs Jahren von der Firma **Fl. Pojatzi & Co., Zündhölzchen-Fabrik in Deutschlandsberg in Verkehr befindlichen**, mit der Aufschrift „**Magyar korona-gyufa**“ versehenen Zündhölzchen wegen Irreführung des Publikums zu konfisziren sind.

Da die Aufschrift „**Magyar korona-gyufa**“ mit der ungarischen Krone als Schutzmarke seit dem 12. April 1895 gesetzlich geschützt ist, und dieser gesetzliche Schutz — auf Grund des gemeinsamen Zoll- und Handelsbündnisses — sich auf die Länder der ungarischen Krone, sowie auf die Oesterreichs erstreckt, hat die Firma **Fl. Pojatzi & Co** gegen das Circular durch ihren Rechtsanwalt den Rekurs angemeldet und wird sie das Resultat seinerzeit ihren Kunden bebenntgeben.

Bis zur Beilegung dieser Angelegenheit hat die Firma **Fl. Pojatzi & Co.** die Lieferung der „**Magyar korona-gyufa**“ eingestellt, um ihre ungarischen Kunden von eventuellen Unannehmlichkeiten zu bewahren.

Das gegen die Firma **Fl. Pojatzi** angeblich wegen Gewerbeausschreitung eingeleitete Verfahren hat unter dem ungarischen konsumirenden Publikum grosses Aufsehen erregt, umso mehr, da die Firma durch das ausgezeichnete Fabrikat, sowie durch das in jeder Beziehung solide geschäftliche Vorgehen in Ungarn gut eingeführt ist und sich bei ihren Kunden grosser Beliebtheit erfreut.

Die Firma **Fl. Pojatzi & Co.** ist die einzige Zündhölzchen-Fabrik der Welt, welche in der vorjährigen Pariser Weltausstellung die zwei grössten Auszeichnungen: den „Grand Prix“ und die goldene Medaille erhielt.

Briefkasten der Redaktion.

Herrn **A. V. in H.** Wenn Sie dieser Tageszeitung die Frage vorgelegt haben, ob Sie an Sonntagen sperren dürfen oder nicht und dieses Blatt Ihnen die Erlaubniss hiezu ertheilt, so muss das noch immer keine heilige Schrift sein. Viele Verschleisser werden ja eben dadurch häufig irreführt, weil sie sich um Rathschläge an Zeitungen wenden, die selbstverständlich nicht alles wissen können, eine Antwort aber doch ertheilen. Wenn Sie bei uns angefragt hätten, so wäre Ihnen folgender Bescheid zugegangen:

In der Grosstrafik brauchen Sie an Sonntagen nichts auszufolgen, nachdem es sowohl in den alten Verordnungen heisst: „mit Ausnahme der Sonn- und Feiertage“, wie auch die in dem Jahre 1890 erlassene Verordnung ausdrücklich sagt: dass die Grosstrafik an Sonntagen gesperrt werden darf. Nun aber hängt mit Ihrer Grosstrafik auch die Kleintrafik zusammen, das heisst, Sie folgen in demselben Lokale den Trafikanten die Waaren aus, wie auch den Konsumenten. Es steht Ihnen daher frei, den Kleintrafikanten Waare zu geben, während Sie jedoch an die Konsumenten unter allen Umständen Tabak und Zigarren verabfolgen müssen.

Herrn **B. K. in Sz.** Glauben Sie wirklich, dass wir uns damit begnügen können, wenn Sie unser Blatt beloben, ohne es jedoch zu bezahlen. Uns wäre das schon recht, aber die Druckerei acceptirt Ihr Lob nicht als Baargeld. Nichts für ungut!

Hilfsredakteur: Ferdinand Hettal.

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

GYÁRI RAKTÁR:

GOLDZIEHER GÉZÁ-nál

BUDAPEST, V., SAS-UTCZA 29. SZÁM.